

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера а по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у валу, на по године 10 франака у валу.
Претплата се одвија само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25. пр.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Д-р Иво Јовићевић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Предсједника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Иностранних Дјела и Заступника Нашег Министра Правде ријешили смо и рјешавамо:

да се Перу Вучковићу, Нашем Министру Просвјете и Црквенијех Послова, уважи оставка, коју је поднио на положај Нашег Министра Просвјете и Црквених Послова и да се стави на расположење Краљевске Владе;

а постављамо:

за заступника Нашег Министра Просвјете и Црквених Послова Филипа Јерговића, Нашег Министра Финансија и Грађевина.

Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Иностранних Дјела, Заступник Нашег Министра Правде нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. августа 1911. г.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностранних Дјела,
Заступник Министра Правде,
Д-р Л. Томановић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Правде, Предсједника Нашег Министарског Савјета и Нашег Министра Иностранних Дјела постављамо:

за члана Великог Суда, са годишњом платом од 4000 перпера, Љуба Бакића, досадашњег главног секретара Државног Савјета, по потреба службе.

Заступник Нашег Министра Правде, Предсједник Нашег Министарског Савјета и Наш Министар Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 30. јула 1911 год.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Правде,
Предсједник Министарског Савјета, и
Министар Иностранних Дјела,
Д-р Л. Томановић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Госпођа Баронеса Гизл од Гизлингена, назад петнајест дана подвргла се врло тешкој и озбиљној операцији, коју је извршио г. Д-р Ст. Матановић са најбољим успјехом. Госпођа баронеса, која је стекла опште симпатије у свим престоничким круговима, се налази изван сваке опасности а на путу потпуног опорављења чему се сви њезини поштоваоци и пријатељи радују, и што служи на част нашем управитељу болнице.

— Генерал Барон Рауш од Траубемберга, командант 23-ег корпуса у Варшави, бавећи се овдје у госте код свог зета, потпуковника г. П. Колосова, имао је част да буде позван са својим зетом и шћером у Краљевски двор на чај, којом приликом Његово Величанство Краљ Господар благоизволио је лично предати г. генералу знакове првог степена Данилова реда.

— Његово Величанство Краљ Господар јучер у 11 сати из јутра примио је у приватној аудијенцији команданта Царског руског ратног брода „Хивенец“ са неколико својих официра и том приликом благоизволио је одликовати са разним системима Даниловог реда. У вечер је у част њихову био дине у Двору на коме су имали част бити позвани наши министри и великодостојници, чланови руског посланства и руски пуковници који се овде у мисији налазе.

У девет 1/2 сати у вече код Њихова Кр. В. Књаза Нашљедника и Књагиње Нашљеднице био је скетинг, на коме су били позвати чланови дипломатског кора, наши министри и великодостојници, као и сви руски официри.

Дунавско-Јадранска жељезница

Биоградски „Трговински Гласник“ пише:

Послије толиког колебања и свакојаког мијењења праваца и надзора од стране турске владе и њене војне управе, најзад су Турци увидјели, да је пројекат, који Србија препоручује и тражи за њих саме најбољи. Требае да се десе оне знатне побуне у „Арнаутлуку“, т.ј. у Косовском вилајету, које су предходиле лањском разорујању, па да Турци виде, да је намјеравана веза Јадранске жељезнице на Скопљу без икаква особена смисла; а кад постоји већ тако важна жељезничка веза Србије и Турске моравском долином, која води ка Скопљу и мимоилази и за собом оставља стратегијски важно Косово Поље, онда је права бесмислица бјегати од нове пруге и везе са Србијом преко Приштине, код Мрдаара у тополничком округу, која веза према фактичком стању ствари у најгорем случају (рат са Србијом) има за Турке посве споредан значај, док у миру има баш за Турску тако велики и користан значај.

Најзад је Турска то објективно оцијенила и пријешла и сама овој вези, а највећим дијелом и траси, која од Мрдаара најпрече води ка Јадранском Мору. Велимо „највећим дијелом“, јер и ако траса нове Јадранске жељезнице од Мрдаара, преко Призрена до утока Црног Дрима у Бијели, иде повољно и углавито у западном правцу ка мору — на једном од састава од Бијелог и Црног Дрима, траса на прчац окреће југу, и уз врлетни Рни Дрим избија код Дибре! Одавде она прави један полукруг и разним излициним завојницама тиче на Сан Ђовани, одакле се враћа опет на сјевер — к Скадру Међутим, природни и релативн најкраћи правац ове пруге дат је долином Дрима све до Скад, односно до Мора. Ако је ода потреба правити огранак од Скадра до Сан Ђовани, то би било лакше и јевтиније од заобиласка га Дибру итд.

Очевидно је, да је Турса овако урадила под притиском огађаја, који, се сада, поводом аранашке побуне, одигравају око Скадарског Језера. Док је Турска збг „арнаутске“ побуне амо у Косовском вилајету усвојила једну корисну трасу, дотле са арбанашке мали-

сорске побуне у Скадарском вилајету, чини једно скретање, које се не да ничим озбиљним оправдати, ни у погледу Црне Горе, да и не говоримо о властатим интересима саме Турске, који би били задовољени најпречом везом! Призрена и Скадра, односно Србије и Јадранског Мора.

Међу државама је мир правило, а рат изузетак. У миру народи раде и привређују, мијењају своје производе, носећи их узајамно на трговне. За мир и привреду праве се у првом реду жељезнице; а у колико и стратегијски обзир при том свакојако долазе у оцјену, ми не знамо доиста и какви су то стратегијски турски обзир могли бити који су пресудили скретање пруге на Дибру и даље?! У том баш дијелу иде пруга кроз пуне и ненасељене крајеве, и што ће она тамо, док је њоме заобилазније доћи и на огњиште каквих будућних сукоба око Скадарског Језера?

У исто вријеме пруга је за нешто мање од 100 километара постала тиме дужа, па у толико и скупља (а не на 200 килом. као што се у први мах чуло). За експлоатацију је тако неповољнија, јер у колико је дужа за толико ће и превоз путника и робе бити скупљи. И то све без икакве потребе, под утицајем једног догађаја, који Турској може бити и непријатан, али који је пролазан. И сама Турска, прилазећи у овом бурном моменту ријешењу тог питања, показује да сву бурну сматра пролазну.

Ми с тога мислимо да је спровођење ове пруге њеним природним правцем (све низ Дрим) односно накнадног грађења оне пречице од састава Бијелог и Црног Дрима, на Скадру, само питање времена. То ће и сами Турци увидјети чим се садашња буре стиша.

А ако се обистини најновија вијест, по којој је Турска, посредовањем Русије, учинила са Црном Гором, поред осталог аранжман да се сагради жељезница Скадар—Бар, онда у толико мање има сад смисла скретање ка Дибру. Јадранска жељезница, по свему судећи, има да се сврши, у колико се Турске тиче, на Скадру; а одакле би она имала два крака: Скадар—Бар и Скадар—Сан Ђовани. Она корекција трасе од састава Бијелог и Црног Дрима, била би природна и логична посљедица црногорско-турске погодбе; али би она била посве корисна и да нема ове погодбе. Ту корекцију налажу и сами чисти турски саобраћајни интереси нарочито с обзиром на грађење и остале двије нове пруге у јужној Арбанији, по уговору са Ген. Режијом.

Наша дипломатија би имала у овоме један задатак, да посредује код турске владе, да се ова корекција што прије изврши. Надати је се да ће заинтересоване велике силе и саме помоћи да се до ове корекције дође. Њу је баш лакше Турској извршити, но што јој је (претпостављамо) било, или ће јој бити, у погледу евентуалне везе: Скадар—Бар, ма колико да је нама пријатна вијест о томе.

Кад говоримо о Јадранској прузи, ми не идемо даље од фактичног

стања, т.ј. од уговора између Турске и Генералне Жељезничке Режије, који је, за сада, једини стварни факт у овоме питању. Не треба бити изненађен, ако са политичким и ратним приликама у Турској много што шта дође у питање, буде оспорено или одложено. Не смије се ни за тренутак претпоставити да ће, до крајњих граница упоран, аустро-њемачки утицај и за тренутак престати да покуша осуетити или бар што даље одложити грађење Јадранске пруге. Чак и у француско-њемачким преговорима о Мароку, јавља се траг и о нашој жељезници, у томе што Њемачка по једној вијести бар, тражи да Француска, чији људи и капитал идулазе у ово предузеће, не финансира јадранску пругу. Не треба да нас зачуди, ако Аустро-Угарска, као компензацију за себе буде тражила да се не гради Јадранска пруга, за то: што је и њој, у начелу раније одобрено студирање пруге преко Санцака, сада отказано једновремено када је потписан прелиминарни уговор о траси и студирању Јадранске пруге. Не маја опасност лежи у овој привидно простој околности.

Аустро-Угарска кад год може, тежиће да нас остави у што тежем безилазном положају, да нас присили, да будемо упућени што више на њену територију и њене жељезнице, па и на сам излаз на Јадранско Море преко Босне — наравно да нам послје све те излазе увјек с уговором или мимо њега, затвори кад год за сходно нађе, у чему је знатно паралисана солунском пругом, а биће још више јадранском; Аустро-Угарска је нелојалан сусјед, она је опаки геније српског народа. А она је у сваком правцу агилна, будна гдје год ваља Србији задати ударац. У арбанашкој побуни она је довољно показала колико и Турцима мисли добра. Она само за своје интересе, неће никакву трансакцију, кад год смо ми Срби у питању.

Јадранска жељезница, ма колико тек имала да се у будућности потврди њен претпостављени привредни и међународни значај за све заинтересоване стране, — за нас је она, поред тога што је једна спона више с Отоманским Царством, неоспоран успјех и полуга што веће привредне самосталности.

С тога ми под напријед реченим резервама, поздрављамо најновије одлуке турске владе о Јадранској жељезници, и надамо се, да оне, неће бити пролазна варљива обмана, већ почетак остварења једнога узајамно корисног привредног плана, за који је Србија, према својим средствима и приликама, доста учинила — чак у понечем и више, но што је можда требало.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Куда Срби ћаци да иду на науке. Одонуд са запада нагнули Њемци својом жестином својом овамо на нас Словене, да нас потисну, да нас ослабе, развију и униште. Између нас Словена и Њемаца води се борба на живот и смрт. Њемци на свима линијама наваљују. Видите ли шта чини ъемачко царство са Пољацима? Видите ли шта чине аустријски Њемци са свима Словенима? У свима словенским

Претплата се шаље поштом саком уштинцом непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а које је најудачније, г. Вељку Рамадановићу, к. д. агенту у Котор. Дописи се шаљу Уредништву. Уколико се не враћају: Главног се шаљу администрацији и наплаћују се: за сваку рачун или број од пет динара за четит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљни пут по 2 паре, из виших слова сразмјерно више.

крајевима Словени сву снагу морају да прибирају да се само одрже. Њемци се противу нас Словена удружују и са Мађарима и са Италијанима. У тој страшној борби сваки је Њемац Словенству противник. Њихов највећи историчар Момен док је живио, доживио је Њемцима пред цијелим свијетом, да бију по глави гдје којег Словена стигну. Њихов чувени писац Посегер загрејао је Њемце толико, да су они за кратко вријеме милију-не круна скупили за уништење Словена.

Тешко нама Словенима, ако у тој љутој борби останемо млигави, немарни, безбрижни и мирољубиви. Они који нападају нека прекину борбу и нека пређу у мирољубивост. Кад нападнути прекине борбу, он је онога часа избјеген и побјеђен. Ваља знати, да је Словенство за онолико слабије, за колико сваки Њемац међу Словенима напредује и продире.

Кад је човек у опасности да изгуби живот, он онда не бира начина, како ће се спасти. Дављеник се хватити за сламку. Ни Бог самоубице не милује, а већ људи ни толико. И природно је, и хришћански је, да се отимамо од смрти и као народ.

На све могуће начине Њемци нам спречавају да се просвједујемо. Не даду нам да отворимо школе ни за своје новце. Рачунају они, што је у нас мање просвједности, да се у толико више морамо просвједивати, по њиховим школама и мањим и већим, те да ћемо се тако полако и постепено од свога све више отуђивати. У неколико су Њемци успјели, да нам натуре мишљење, да је све оно боље, што је у њиховим рукама. Кад је био међународни конгрес медицински у Петрограду, и најљући непријатељи су признали, да су болнице тамо уређене, како нигдје на свијету нијесу, и да се медицинска школа у Петрограду може мјерити са најбољима у свијету. Па опет Словени не врве тамо кад уче медицину, него у Њемачку. Како је уређење медицине, тако су уређене и друге стручне школе по Чешкој и по другим крајевима Словенства. Али те школе нама не имплементирају, јер их Њемци не узносе и не агитирају за њих.

Сваки Њемац у Словене гледа човека нижега од себе, а никако себи равнога. Да Словен постане Њемцу раван, морао би се поњемчити. И то је жеља свију Њемаца, да поњемче све Словене. Огуд они нападају Словене, и киње их гдје год могу. Ено шта чине Њемци са Словенима у самој Бечу, гдје је толико стотина хиљада Словена грађана, и онолико грађан број Јака Словена. Може се мислити, с каквом мрзошћу гледају и професори Њемци у Јаке Словене. И то све трпељиво сносе они, јер се непрекидно враћају у те ъемачке школе.

А морају ли Словени ђаци ићи у ъемачке школе? Особито морају ли Срби учити у Њемаца? Кад већ на другој страни не би било школа, онда и да опростимо, што се Словени ђаци намећу Њемцима, и што гутају толике увреде, што им они задају. Али данас имају Словени школа какве имају и Њемци. Ено у Прагу има школа каквих хоћеш, да не узмемо у обзир и сва друга мјеста по Чешкој. Ту у Прагу имаш и универзитет, и политичку и друге академије какве струке хоћеш. И свуд широм Ческе сваки Србин биће дочекан раширених руку, спремених за братски загрљај. Чех професор пријатељски и братски ићи ће на руку свакоме Србину, да се што боље спреми у струци, коју је изабрао. Другим очима гледа Чех професор Србина Јака, него што га гледа Њемац професор. И међу грађанима Срби ђаци на све стране наилазе ту на најсрдачнији пријем.

Чеси су од свију Словена најватренији родољуби и најодушевнији Словени. Није мала добит тај чешки народни жар да потпали искру родољубља и словенољубља и у омладини осталих Словена, те у оних приликама да пређе то у заједнички пламен братске слоге.

И у култури Чеси су најдаље дотјерали од свију Словена, те би Срби ђаци на сваком кораку имали прилике да науче, како ће радити на подизању културе у своје народу.

Имајући све то на уму, у чуду гледамо, докле ће још трајати стрпљење у Словена Јака, а особито у Срба, да иду тамо на науку, гдје их дочекују на песницама, мјесто да иду тамо, гдје их чека братски загрљај.

Ако Срби ђаци схваћају озбиљно свој позив; ако желе у грудима својим да распале љубав према роду своме, и љубав према раду и свакоме напретку; ако они желе да буду народу својим војводе за сваки напредак у раду и животу; ако они осјећају шта су увреде, што им наносе Њемци, а мила им је братска поука и братски пријем; ако они мрзе на одроде, а мила су им родољуби, онда ће сви они учинити све и свија, да се и Срби и Словени ђаци претеле са свију Њемачких школа у чешке школе. За ту мисао ваља агитивати на све могуће начине: и по државинама, и приређивањем предавања и зборовима, и агитивањем међу оне, који се

спремају да иду у разне стручне школе. Особито средњошколску омладину ваља заинтересовати за ту мисао.

Ко се даје газити, не врједи ни сажаљења, и још мање одбране. Кад нас Њемци и ногама и рукама отискују од себе, кад нас омаловажавају и кад иду на пропаст нашу, онда бар толико срца ваља да имамо, да осјетимо те увреде. А ко те увреде осјети, неће ићи њима на науку, већ своме брату, који исто толико врједи.

Зато, Срби и драга браћо Словени, нека вам је девиза: „Напријед у Ческу на науку!“

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Нов начин борбе противу прашине.

За борбу противу прашине употребљавана су најразноврснија средства, али се на пракси показало, да је облагање улица смолом и поливање непречишћеним петролејом досада најбоље средство.

Сада јављају о једном сасвим новом средству. Наиме у Енглеској су постигли врло велики успјех тиме, што су употребљивали хлоркалцијум, али не као раније у облику воденог раствора, него се у чврстом зрнастом стању лопатама разреди по површини улице. Хигроскопна се стално извлачи из ваздуха влагу и услед те влаге се и сама раствори и разлије по улици, тако да ма како да је вријеме суво, улице су влажне. Хлоркалцијум се добија као споредан производ при фабрикацији калијума, има га у великим количинама и врло је јефтин. Ова нова мегода заиста је савршена према досадашњој пракси поливања улица великим количинама воде, при чему се још и блато направи по улицама.

Борба противу јехтике.

Јехтику или туберкулозу не наслеђују као што се раније мислило, дјеца од родитеља, него она се преноси као зараза. Заражавање се врши готово увијек непажњом људи, који свуда плују. У плувачки се једино и само налазе проузроковачи јехтике, туберкулних бакција. Да би се што јаче стало на пут ширењу јехтике, нека сваки човек, болесни и здрави, по овим прописима што их је у Дражђанима, по налогу слободног одбора за борбу против јехтике саставио др. Бешорнер.

1. Не плуј никад по поду и земљи.
2. Ко има много плувачке, нека никако не плује у рубац, него у ценну плувачицу.
3. Кад кашљеш или кијаш држи руку или рубац пред устима.
4. Држи своје тијело и околину увијек у чистој.
5. Свака нечистоћа је нездрава и потпомаже ширење јехтике.
6. Пери и купај своје тијело често. Пази на чистоћу одијела и рубља.
7. Чисти зубе? Браду и бркове после кашљања добро избриши! Уста чешће испирај! руке брижљиво пери.
8. Сунце и чистоћа су највећи непријатељи туберкулозе. Стога станови треба да су окренути сунцу, да су чисти и да се добро провјетравају. Свјеж ваздух ником не шкоди. Под треба прати, сух никако не чистити, јер се диже парашина.
8. Јехтичари треба да су опрезни те да се не љубе.
10. Сваки онај који је окашљавро треба да сам за се спава.
11. Јехтика је у почетку изљечива. С тога сваки који кашље, изгледа блијед, опада у тежини или се ноћу зноји, нека оде лекару, и ако му се чини да није болестан, те да га он добро прегледа. Ово важи нарочито за блиједу, слабуљаву и шкрофулозну дјецу.

Да ли да пијемо?

Сентомашки Народ доноси: Први и најглавнији услов за живот јесте умјереност. Умјереност у јелу и пићу. И ко се тога не држи, лако страда.

Није ни чудо.

Пуца казан, ако се у њега одвише лужи, а да не пукне глава човјечија, напуњена силевитим, алкохолним пићем. Казан се распада на дјелове, а да се не распадне тршан организам човјечији. Једном ријечи све што је сувишно не ваља. Чак и сама вода, ако се узима у већој мјери, може да буде опасна по живот.

Колики је отров алкохол држим да је сувишно доказати. Да није лимуната то је факат. Па ипак га зато најрадије узимају. Но ништа то не би шкодило да се узима у мањој мјери. Шта више ја сам тога увјерења, да је тијелу човјечијем баш потребна мања количина алкохола. Чашу, двије пива или више попити није згорег. Али шест, седам, на евентуално и више није пробитачно. Исто тако зими као и лети. Јер шта бива? Услед многе употребе алкохолних пића почињу човјек руке, ноге и усне да дршћу. Напореда са овим симптомима долази запаљење живаца и сушење кичме. То је оно што кажу: Он иде уз кућу а

ноге шарамповом. Иза овога сљедеће сушење мозга што води лудилу, послје чега више не помаже јапуње.

Но дође неко и рећи: то не стоји. Ено онај онај до бога пију, па све руменији и дебљи. И многи ће му дати за право. Међутим за све то можемо слободно рећи да су кратковиди. Не виде даље од носа. Истина је да људи који одвише пију, обично су потрбушаст и угојени. Но од куд то?

Већина алкохолних пића, а нарочито пиво, има то својство да гоји, али не и да храни. Ти људи су надувени, напирени, трули, а поред тога и троми. Срце им у салу зараста. И због тога не могу лако да се крећу, снага их брзо издаје, засоне се. А најчешћа им је смрт—калња. Доцније им се срце прошири, почињу да пате од запалења бубрега, па од обљења цигерице, што све у једном моменту може да их збрише са лица земље.

Но не само код пива, то исто бива и код осталих силевитих пића, као што су вино, ракија, рум и т. д. То исто само још у јачој мјери.

И кад алкохол у толикој мјери шкоди одраслима, шта је тек онда са дјецом, која треба да расту и да се развијају.

Дјеца пијаница обично су и тјелесно и душевно неразвијена. Поред тога нервозна, мање више луда и кратког су вијека. На терету су не само својима, него и цијелој околици.

Да ли да пијемо?

Dr. Vital.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Одликовања. Њег. Величанство Краљ Господар благоизволио је одликовати предједника општине вар. Ријеке г. Петра Краљевића, капетанским грбом; и златном медаљом „за ревност“: Сава Перовића, Божа Бориловића, Милоша Јаблана и Филипа Јаблана.

Из Бара. У петак у јутро стигао је у Бар руски ратни брод „Кивинец“. При доласку подрзавио је луку са 21 топовска метка, на који поздрав одговорили су са Волунице 21 топовски метак. Иза тога измијењене су посјете између заповједника брода и Обласног управитеља.

У суботу су дошли на Цетиње заповједник брода са неколико официра.

Колера. Благодарећи строгим предузетим мјерама, колера се је на Цетињу ограничила на само они први утврђени и други сумњиви смртни случај. Они два обољели војника, о којима је била ријеч у потоњем броју „Гласа Црногорца“ потпуно су се опоравили.

Бечки љекари Др Фридман, Д-р Тир и Д-р Стрисофер бактериолог, који су били кренули из Беча на Цетиње стигли су прошле седмице. Бактериолог је одмах уредио у болници лабораторију и предузео бактериолошка испитивања, над оних особама, које се још налазе у војном стану. Резултат првога прегледа био је негативан у погледу колере, па ако се и другим прегледом бактериолог увјери, да код истих нема ни трага колере, онда ће их пустити на слободу.

Због наглог ширења колере у турским крајевима, сусједним Црној Гори Краљ. Влада предузима најстрожије мјере, како би се спријечио улазак заразе у нашу земљу. У ту сврху, министар унутрашњих дјела г. Марко Ђукановић, отпутовао је у Подгорицу са г. Д-р Станком Матановићем и г. Стрисофром бактериологом; а у исто доба наређено је да војнички кордон спријечи сваки погранични саобраћај.

Из Министарства војног, разаслата су сљедећа обавјештења и поуке: *Што је то колера и како се од ње треба чувати?*

Колеру изазивају тако звани колерни микроби или колерне бациле. Ови микроби живе и множе се већином тамо, гдје је влажно и топло — због чега они се налази највише у водама ријека, баруштина, ублова, гдје се и плоде, — затим на површини јагода, воћака, у сметовима, јуништу глибавој одјећи и т. д.

У јувјека улази микроб обично кроз уста, са зараженим јелом или пићем, иде даљекроз желудац (стомак) у цријева, тамо се множи и изазива појаве, које често проузрокују смрт болесника.

При колери обично бива често и јако повраћање (бљубање) и пролив.

У мси тога и другог налази се врло много микроба. Ове масе од повраћања и прољва могу долазити у додир с предметима које људи узимају у руке.

Зараженима оваким путем рукама људи ију зараза им прелази у уста.

Осим овог, масе од повраћања и прољва могу донасти у воду, коју пијемо, и зарази је, — на пр.: прањем рубља колерно болесника у ријеци или језеру и т. д.

Ове масе, остављене на земљи, могу проћи у љу, а одовуд са водом појавити се гдгод на површини у извору или убу, и ода је заражена не само та вода, него воће и поврће, које се у њој опере. Клерни микроби добро се множе и у мјеку, ако у њему допану. —

Због чега је особито опасно оно млијеко, које се забјељује са водом, а нарочито зараженом. — Мухе, које падају на изметине, бљувотине, масе прољва болесника од колере, лако пренесу колеру заразу, кад надију на јестивима или друге предмете, с којима долазимо у додир или узимамо у руке.

Први знаци колере не појављују се одма у пуној својој сили. Најприје се појаве болови под ожичицом, гуђење у цријевима, мали болови у трбуху, туга, грчило у устима, неправилно прољивање — ово су предходне појаве колере, које могу бити не све одједном него само неке.

Ако нијесу предузете мјере, онда наступају теже и озбиљније појаве. Пролив се појачава. Испражњења, изметине у почетку бивају тамно-црвене боје (као тигла) и јако смрде, а затим су све блеђа и блеђа, жића и мање смрде. Болесник прољва све вријеме и то по много. Затим наступа бљубање тамно-жуте боје, које доцније постаје бистрим. Проливом и бљубањем болесник губи врло много текућине, због чега почиње да га мучи јака жеђа. — Болесник већ тада готово не мокри. Кожа постане хладна и блиједа — појављује се густо смолисти пот, образи се удубе, као и очи, а нос постане оштар. Глас се постепено губи; појави се дрктавица и стрецање руку и ногу, — чим дуже траје болест тим болесник постаје све слабији и слабији, помодри му лице, руке и ноге, срце прекрива своју радњу и човек умира.

Предохрана. Да би се човек могао боље очувати од колере, потребито је, да једе и пије умјерено. Не треба јести воће, јагоде, поврће, као и све оно, што се не вари. Не треба пити воде из каменца, баруштина, конавала, из нечистих ублова или ријека. — Најбоље је воду проварити и пити остуђењу. Кад је човек уморан, или се сврућио од рада или пута, не треба да се одједном и нагло напије хладном водом или другим пићем. Особито се препоручује да се не пију шпиритозна пића. Тијело, одјећу и обућу треба држати увијек чисто: умивати руке пред јелом, и бар једном недељно мијењати рубље.

Глибаву робу не треба чистити у кући, а још мање у соби, коју треба провјетрати, држећи додује врата и прозоре отворене.

Обавезно треба у јутро штогод појести прије него се пође на рад. Треба се обући према времену, да се неби нахладно; ноге и трбух треба држати у топлину — не смије се лежати на голој земљи, а особито потрбушице. Треба се одканти од кафана и свих оних мјеста, гдје се купи више народа; — не треба одити у куће и болнице, гдје се налазе болесници од колере, још мање узимати отуда храну или друге животне намирнице.

Прва помоћ болеснику од колере. За вријеме колере не треба запуштати никакву стомачну болест, него одмах поћи код љекара. Ако болесник не може поћи код љекара, онда одмах чим се појави крчење у цријевима, болови у трбуху, мали пролив или која год из гореречених појава, треба узети штогод за чишћење; најбоље је дебло уље од 2 до 3 дозе од јела. Треба лећи у постељу и изазвати знојење. На трбух треба ставити крпе из врће воде, колико се може тријети, и мијењати их како је могуће чешће. Да би се болесник ознојио, треба му пити врући обични или липови чај; ако нема под руком љекарија за знојење онда треба пити чаја више. Око болесника треба ставити боце напуњене врућом водом, али да не би болесник добио изгоретине, треба боце завити у више крпа или их ставити сврх бијеља или јоргана, којим је болесник покривен. Боце треба ставити око поплате, кољена, пазуха и других мјеста, а сврх њих опет бијељ или јорган да се брзо не охладе. Ако се болеснику тузи, или ако бљује, треба му давати у уста комадиће снјега или леда. — Ако се појави стрецање у рукама и ногама, треба болесника по њима трљати сукненом крпом, сквашеном у ракију, рум, или шпиртус, до то доба, док му се не стопле руке и ноге, које су у то доба хладне. Али је најважније, да час прије болесног прегледа доктор или докторски помоћник.

Дезинфекција за вријеме колере и њен значај. — У борби с колером најважније је уништити заразу у оних предметима (бљувотини, маси прољва, одјећи болесног, мобилу и намјештају, зидовима, зараженој води и јелу) у којима се зараза налази. Кад се ово учини на вријеме може се сузити зараза. — Уништава заразу: огањ, велика врућина, живи клак. У случају колерних појава код болесника, треба се чувати њихових бљувотина и маса прољва. Ове се купе опрезно метлама или крпама, сквашеним у гашени клак, а са земље лопатама, и закопају се у земљу, пошто се на њих успе живи клак.

Крпе и метле поново се квасе у гореречени гашени клак, којим се мажу сва

она мјеста гдје су биле бљувотиње или масе пролива. — Одјећа и рубље самог болесника, као и оног, ко ради око њега треба спалити на огањ или живим клаком, ако се не могу одмах дезинфицирати.

Из Министарства Унутрашњих Дјела, разаслата су по унутрашњости сљедећа упутства за сузбијање колере и шта треба чинити кад се иста појави:

I. Храна и хранљиви производи

1. — Да би се што боље могли очувати од колере, треба на првом мјесту обратити пажњу на храну коју трошимо да иста буде лака и да се употребљавају добро кувана јела и што мање масна. Уз то се препоручује да се прије јела добро исперу руке водом и сапуном.

2. — Никакви хранљиви производи, изузимајући разне конзерве у херметичким затвореним судима, боцама и металним кутијама, не смију бити дозвољене за увоз из земаља и мјеста која су заражена од колере.

3. — Строго се забрањује из таквих мјеста увозити зелен, воће и поврће а нарочито оно, које се вади из земље, као разнo коријење, лук, кртола и т. д.

4. — Оно воће и зелен које би се могло употребљавати, треба га вазда предходно скувати.

5. — Покварено месо, сир, млијеко, рибу и друге јестиве продукте треба уништити и тиме спријечити употребу истих. Тако исто треба пазити и на кисјело млијеко, како се исто прави, у чему се и на која мјеста продаје.

6. — Готова јела, печено или кувано месо, не смије се никако продавати и држати по пазарима.

7. — Никакав хранљиви продукт, који се доноси на пазар, не смије се држати на земљи, гдје би се могло прашити и брђати. Све треба да је постављено на уздигнутија за то нарочито одређена мјеста и да буде покривено или запечатено, тако да на исто не може падати прашина или мухе.

II. Вода

8. — За вријеме колере треба употребљавати само кувану воду, ако се иста доноси из таквих мјеста која су нездрава и нечиста. У тако сумњиве воде спадају: бунари, ублови, бистијерне, и у опште све стајаће воде. Кад настане жељ најбоље је пити чај.

9. — Сваки бунар, који је близу нужника или других нечистих мјеста, треба или за извјесно вријеме затворити, или сасвим уништити. Вода из бунара ако су ови ближе од 100 метара од таквих нечистих мјеста, не смије се ни у ком случају употребљавати.

10. — Воду, која се употребљава из бунара или ублова, треба водити или пумпом, или у крајњем случају једним заједничким чистим судом, који ће бити привезан на ланцу. Нигдје ни у ком случају не смије се вода водити разним судовима из појединих кућа, особито ако су привезани разним конопима или ужетима.

11. — На оним мјестима, одакле се вода носи за домаћу употребу, не смије се пуштати никаква животиња, нити на истима директно појити, па било то на чесми или живоме извору.

12. — Гдје су уређени водоводи треба обратити особиту пажњу на њихове депозите, да се не би у исте којим год начином вода окужила.

13. — Комисија, која има постојати у свакоме мјесту ради прегледа чистоће и сузбијања колере, треба да се стара да се сваки бунар, убао или бистијерна као и друга слична мјеста ограде од непосредног додира животиње и да се унаоколи њих очисти најмање 50 метара, те ако су дотична мјеста преудолжаста, треба их насути пијеском, да се у близини истих не би купиле локве или друга нечист.

III. Станови, крчме и гостионице

14. — Сви станови, а нарочито крчме и гостионице, морају бити вазда чисти, окречени и опрани. Прање истих мора се вршити најмање два пут недељно, а свакодневно их посипати водом, у коју треба усуги по мало карбола. Чистоћа је најглавнија ствар и најбоља предохрана противу заразе.

15. — Посуђе, којим се служи, треба вазда одмах по употреби испрати чистом, предходно узаврелом водом, која ће бити затворена у извјесном базену или суду, а исту треба сваки пут последије прања мијењати.

16. — Све јестиве ствари треба држати затворено или покривено нарочитом мрежом, или чистом крпом, како не би на ове падале мухе, или каква друга нечист.

IV. Кланице и др.

17. — Кланице треба да су удаљене од вароши, а да су по могућности у близини текуће воде, која би крв и садржину цријева, која се просила, могла одмах спирати и носити.

18. — Продаваонице меса треба такође а, по могућности, да су близу воде и пошментане, а уз то загађене да у њима не могу улазити пси или мачке. Осим тога треба у истима смјестити потребне ормариће, заклоњене честом гвозденим мрежом, да би се у њима могло држати месо, које се одмах не прода, да на исто не падају мухе.

Подови тих продаваоница, столови и трупови, на којима се месо поставља и сијече, морају се свакодневно прати и држати у највећем реду.

19. — Пренос меса из касапнице у продаваоницу мора се вршити у нарочитим колима, која морају бити затворене и постављена изнутра цингом, да би се могла лакше прати. Послије сваког преноса морају се та кола добро испрати топлом водом и држати у затворена мјеста.

Неопрана цријева и дробове, забрањено је са кланице доносити у продаваоницу.

20. — Купцима и у опште свима онима, који разносе месо по кућама, забрањује се да то чине на начин, већином као и до сада, већ га морају носити покривено у спремама, које се могу прати.

21. — Пећи и др. локали, у којима се држи и продаје разна храна, морају бити попоњени и поштукани, а све што је за јело покривено да на њега мухе не падају.

22. — Забрањено је у опште продавати по варошима ладна пића, као салеи, бозу и друго, која се разносе већином у нечистим судима са сране којеквих особа.

V. Сточни пазари

23. — У вријеме пазарних дана, треба искључиво држати везано, на одређена мјеста и изван вароши, разнo живи и стоку: коње, говеда, магарад, свиње и др. По улицама, јавним мјестима и у близини кућа не смије нико држати коње, било товареће, било оне који су упрегнути у колима или карима.

24. — Буниште, које се за вријеме пазарних дана накупи по улицама, треба у вече, или другог дана рано из јутра, очистити и уклонити на одређено мјесто.

VI. Штале, обори и нужници

Штале и обори, како по варошима, тако и по селима, у којима се држе коњи и говеда, као и остала стока, треба свако јутро добро исчистити и из истих избацити ђубре, у нарочиту руну, која се за то има ископати. Иза тога имају се посуги живим клаком, а уз то бар најмање једном у 15 дана раствореним кречним млијеком.

25. — Свиње из вароши треба сасвим уклонити, а тако исто и вишу количину коза и оваца.

26. — Сви нужници треба да су дубоки најмање три метра, а тако исто и широк. Исти морају бити затворени, тако да из њих никакав смрад не може на поље допирати. Свакодневно се морају посипати живим клаком или раствором карболном киселином, а над површином истих и око њих не смије бити никаква нечистоће.

VII. Сметлишта

27. — Свака кућа мора скупљати смету у затвореним кашетама и одстрањивати га на зато одређена мјеста. Тротоари и купете испред станова и дућана морају се свакодневно чистити и посипати водом, а то се има вршити рано из јутра прије но отпочне саобраћај.

VIII. Кад се колера јојави

28. — Обољелог од колере треба одмах пренијети у нарочиту бараку, а осталу чељад из исте куће строго изолирати и држати је најмање 10 дана у посматрање.

29. — Око заражених од колере и у соби гдје ови буду, не смије бити никаквих ствари, осим оних које су искључиво потребне. Хаљине и друге предмете који су изметинама окужени, треба одмах спалити, или уништити.

30. — Посуђе којим се болесник служи треба, по употреби дезинфицирати кувањем у води, или жарењем на ватри.

31. — У собама, или баракама, гдје су смјештени заражени од колере, не смије нико улазити, осим оних лица која око њих रहे.

32. — Сва лица која раде око болесника, или иначе с њима долазе у тјешњи додир, треба добро да перу руке топлом водом и сапуном и да их за тим оплачу у један по сто сублимата, сваки пут кад сврши потребни посао. Уста пред јелом треба добро да исплачу топлом водом, помијешаном са којом течносту, као и на пр. одолом или калиевим хиперманганом од 1%. На то треба особито пазити кад се долази у додир с изметинама и другим окуженим стварима.

IX. Кад болесник умре

33. — Кад болесник, који је заражен од колере, умре, не треба ништо с њим поступати по обичају, већ га што прије

сахранити. Мјесто купања треба га умотати у покров добро наквашен у 5% карбола или 2% сублимата. Сандук, у који се умрли има смјестити, треба да је добро затворен и унутра присут кречом, а изван катрамисан.

Осим носача, друге никакве пратње не смије бити, а носачи треба да имају на себи нарочито удешене рукавице и хаљине које се могу добро дезинфектовати.

Носила, на којима се има носити сандук, морају бити тако удешена, да овај нигдје не дохвати хаљине носача.

Никаких обичаја, који се врше у другим смртним приликама, као н. пр. покajница, даћа, парастоса, и т. д., не смије бити.

34. — Гробови, у којима се сахрањују умрли од колере, треба да буду дубоки најмање два метра и удаљени од мјеста гдје постоји вода, најмање од 150—200 метара, а треба да су на мјестима, која су одвојена од сваког саобраћаја.

35. — Све просторије у кући, у којој се појавила колера, треба подвргнути најстрожијој дезинфекцији. Зидове треба потпуно окречити, а подове прелити са 5% раствором карболом, или кречним млијеком и оставити их тако неколико дана, па ако је под од цимента, ласака или другога, треба га испрати топлом водом и сапуном.

36. — О свему напријед изложеном имају се старати мјесне управне власти, нарочито ондје, гдје не постоји љекара, који у ту сврху издаје даља потребна упутства. Санитарна комисија, која је састављена од најмање три члана, треба да ради у свему споразумно са мјесном управном влашћу. — Она ће пак одредити нарочита лица, која ће помагати у свим потребама и вршити све што се буде захтјевало. Уз то је свако дужан, да се повинује наредбама исте комисије и да сваки сумњиви случај, било пролива или бљувања, пријави одмах мјесној власти, иначе носи на себи тешку одговорност, излажући тим себе и друге још већој опасности.

Напомена: Изметине болесника, заражених од колере, треба веома пажљиво сасипати у нарочите руне, дубоке најмање 2 метра и удаљене од кућа и бунара до 150 метара, па их прелити раствором карболом, или живим клаком. Суде, у које се хватају изметине, бљувотине или мокраћа, треба сваки пут, последије изасипања, изжарити на ватри или пламену, и усуги у њима 10% раствора карбола, да у истоме падају те изметине. — Онај, који око тога ради треба да добро испере руке карболном киселином, или топлом водом и сапуном.

Обилата киша. И ове седмице падала је обилата киша по њским нашим крајевима.

Велика Гимназија. Спор професорског тијела наше велике гимназије са Министарством просвјете о коме се толико писало, ријешен је пресудом Државног Савјета као Дисциплинарног Суда у корист професора.

Прилози Црвеном Крсту. Како нам се саопштава из управе нашег Црвеног Крста, стигли су му сљедећи прилози:

Од Црвеног Крста Сјеверних Држава из Сјеверне Америке фр. 5,000 (кр. 4730).

Преко госп. Андрије Ивановића Дросси из Москве р. 57 (кр. 14136).

Школски добротвор. Из Никшића примамо: Фонд сиромашних ђака у Никшићу непрестано се јача и напредује. Ових дана фонд је добио и још једног добротвора: Г. војвода Буро Церовић, да ову племениту установу помогне, приложио је педесет перпера.

Овај лијепо примјер, учитељице Никшићке школе примају и биљеже с особитом захвалношћу.

Списак приложника за помоћ имигрантима из Ст. Србије и Скендерије. Главном одбору на Цетињу стигли су даље ови прилози:

Капетанија Стари Бар

По перпера 20: Франо Ј. Петковић.

По перпера 10: Марко П. Мартиновић.

По перпера 5: Н. Н., Гаспар Пепа.

По перпера 4: Матија Петковић, Јосиф Токић, Кин Симои, Кел Бегу.

По перпера 3: Симон Кола, Божо Станић, Пашко Кири.

По перпера 2: Симон Лека, Перо Т. Никчевић, Радован В. Милиновић, Ђорђе С. Митровић, Нешо Мартиновић.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград, 24. јуна. Регулисање Бојане коштаће 30 милиона франка, а исушити ће се 30.000 хектара, од којих ће припанути 8.000 Црној Гори.

Беч, 25. јула. Данас су константовани 2 нова случаја колере у Трсту.

Солун, 25. јула. У Пећи је константовано 40 смртних случајева колере, у Ђакову 8, у Битољу 2 и у Охриду 1 сумњив случај.

Цариград, 25. јула. Клуб Арнауто, мухамеданске вјероисповиједи, предао је Великом Везиру, један мемоар у којему се жали што се концесије не простире на Арнауте мухамеданске вјере и тражи да им се исте дадну. Данас последије подне Министарски Савјет претресао је поменути мемоар, али је међу Министрима владала потпуна несугласица. — Неки, добро обавијештени турски кругови саопштавају, да поводом мемоара мухамеданских Арнауто, кабинет се налази у критичном положају. — Нови кабинет имао би саставити Саид паша предсједник Сената. — Данас је констатовано у Цариграду 14, смртних случајева колере.

Солун, 26. јула. У Пећи је констатовано 47 нових случајева колере, од којих су 39 смртни, у Ђакову 8 од којих су 2 смртни, а у Битољу су констатована 2 случаја.

Цариград, 27. јула. Поводом довршетка малисорске буне министар војни је одлучио да се један дио трупа, концентрисаних у горњој Албанији, премјести на југу исте. — У Ђакову је констатовано 12 случајева колере, од којих су 4 смртни. — Према неким листовима, Министарски савјет је ријешио да се попуст дације на стоку Малисора, примијени и на стоку цијеле Албаније. — Министар војни је одлучио, да се за сада прекине свако шиљање војске у Албанији.

Трст, 28. јула. До сад је овде констатовано 29 случајева колере.

Солун, 28. јула. У Пећи је констатовано 39 смртних случајева колере, у Ђакову 4 а у Митровици 19, од којих су 7 смртни.

Лондон, 29. јула. Горњи дом је усвојио пројект закона о „Вету“ са 131 гласова против 114, те је тиме криза окончана.

Цариград, 29. јула. Вијести према којима је министарски савјет усвојио, да се дација на овце снизи у цијелој Албанији нетачне су. — Министарски савјет је одбио мемоар клуба малисора мухамеданске вјероисповиједи. — Данас је било 31 случајева колере, од којих су 31 смртни. — До сада се је 10.1000 Малисора вратило на своја огњишта. — На лађи „Мармара“ која је стигла у Сан Ђовани ди Медова, констатовани су 3 случаја колере.

Списак странаца приспјелих на Цетиње од 22. до 29. јула 1911. год.

Гранд Хотел: Г. Негри, доктор из Равене; Ф. Болоња, апотекар из Сиена; барон Б. Кришлетаи, новинар из Берлина; Игнац Козиоровски, чиновник из Варшаве; М. Борска, официр из Бреда; д-р М. Томасен, из Беча; Рудолф Стриковер, д-р из Беча; Филипо Налди, новинар из Бенове; Ђелоледин-беј, дипломат из Венеције; Х. Тиран, Ј. Фаире, С. де Мауд Лефи, А. Флеш, М. Берге, Ј. Роа, А. Јакоп, А. Тиот, М. Херни, А. Планте, К. Берк, Де Плен, Д. Дуфаец, студент из Париза; Е. барон фон Кригелстани, новинар из Берлина; Франке Клеменц, професор из Лајпцига; Намон Тир, д-р из Беча; Фердинанд Ламбаер, д-р из Беча; Карло Кантони, трг. из Трста.

Хотел Рајнвалд: Курт Палке, чинов. из Берлина; Е. Витацил, прив. из Ханбурга; М. Перазић, новинар из Цариграда; В. Патак, учит. из Ластанек; Ј. Климент, учит. из Прага; Ф. Панек, учит. из Браславици; Ф. Козак, хотелијер из Либуни; Ф. Бришта, учит. из Кујуне; Ч. Халбелар, учит. из Либуни; В. Рожицки, проф. из Брна; В. Нијесли, чин. из Цивијела; Б. Крамонис, чин. из Рожнова; Ј. Доконтил, чин. из Оломуце; Ф. Лушичка, бригајач из Котора; Х. Шваг, проф. из Беча; Г. Фосциати, чин. из Трста; М. Квесић, трг. путник из Трста; Ј. Горман, посјед. из Викторије; Цин Широка, трговац из Скадра.

Обзнана

У шуми више његушких катуна на Трешњи, а недалеко од старог пута, који води од Његуша к Цетињу, нађене су прије неколико дана разбацане и звјеровима оглодане те тицама грабљивицама очупане кости лица, које је ту на неки начин, отприлике прије 4—6 мјесеци угинуло, и за које се по лубањи му и иначе може закључити, да је имало 25—35 година.

Овај је суд, дознав за ово, упутио на лице мјеста свог ишљедног судију и љекара, који су учинили увиђај и поведено је тамо прво ишљећење, којим се није дошло до сазнања: ко је угинули нити како је угинуо.

Поред костију нађене су ту и ципеле и нешто од мушког одијела угинулог, који је био у јевропској грађанској ношњи лошег квалитета, а при тијелу је имао плетену вунену кошуљу и памучне гаће такође плетене, на чијим се остацима налазе неке мрље, које се чине, да су од крви и биће анализирани, да им се утврди поријекло.

Овијем овај Обласни Суд позива све оне, који би му могли по овој ствари дати ма какво објашњење, да му се таквим објашњењем обрете усмено или писмено с позивом на број ове обзнане, како би се ушло у траг евентуалном злочинству или се иначе дознало: ко је угинули и како је угинуо.

Кости и остаци од одијела угинулог налазе се у овдашњој болници, гдје их свако, кога ствар интересује, може разгледати, пријавив се предходно за то ишљеднику овог Суда.

Број 1351.

V—1911.—152.

Цетиње, 15. јула 1911. год.

Из Краљ. Катунско-Ријечког Обласног Суда.

4,6

ОГЛАС

Богдо Ников Мирковић из Угања, пошао је у отрагу 26 година у иностранство, од кога се времена није јављао својој фамилији, нити пак она о њему ишта сазнавала.

Но приближном доказивању налази се у Бугарској, — што се овим моли сваки онај, који би штогод о поменутом знао, да достави овом Кр. Министарству.

Број 2426. Из канцеларије Министарства Иностранних Дјела, 18. јула 1911. год., Цетиње. 2,3

СУДСКИ ПОЗИВ

Позива се Андрија Кнежевић, радник, родом из Вашкова (Турска), одбјегли притвореник, да најдаље до 10. октобра ове године, до 8 сати прије подне, лично предстане овом суду, ради суђења по дјелу покушаја убиства, за које је од стране држ. тужиоца оптужен и судским ријешењем од 23. јуна 1911. год., број 360 ех 1911—V—1910—74, стављен под суд и суђење.

Не престане ли Кнежевић до означеног рока, суд ће, — а пошто је већ истрага по његовој кривци довршена, — у смислу прописа § § 294. и 298. кривич. суд. поступка и у његовом одсуству пресуда изрећи.

Број 360 ех 1911.

V—1910—74.

У Ст. Бару, 2. јула 1911. год.

Краљ. Обласни Суд
за вр. д. председника,
судија, Мил. М. Радевић

3,3

ПОЗИВ

Позива се Илија Ћосовић из Жабљака, који је назад (5) пет година отишао у Америку, да у рску од (3) три мјесеца, рачунајући од првог овог позива у „Гласу Црногорца“, предстане овој Консistorији, ради бракоразводног спора са супругом му Милевом рођеном Вујић, која је исти подигла због његовог четворогодишњег нејављања и небрижљивости за породицом.

Не пријавили се речени Илија у горе одређеном времену, то ће се у његовом одсуству парница узети у поступак, а ради реда поставиће му се бранитељ, који ће га у овом спору заступати, на крају чега ће се и у његовом одсуству коначно ријешење донијети.

Број 1231 ех 1911—891—29. Из канцеларије Консistorије Никшићке, 25. јула 1911. године, Никшић. 1,3

Службени огласи

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Митра М. Мићковића из Безијова, извршиће се на дан 30. октобра 1911., у канцеларији потписатог суда.

Виђи оглас у 22. броју „Гласа Црногорца“ из 1911. год.

Број 714 ех 1911—382—1908.

Безијово, 30. јуна 1911.

Краљ. Капетански Суд,

Р. 45, кбр. 468, 1,1

капетан В. Никић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Петране Андрине Бошковић у Грахову, извршиће се 16. новембра т. г., у три сата послје подне.

Виђи оглас овога суда у 23. броју „Гласа Црногорца“ од 28. маја 1911. год.

Број 20—286 ех 1908.

Грахово, 24. јула 1911. год.

Краљ. Капетански Суд,

Р. 50, бр. 647, 1,1

кап. П. Ковачевић.

Јавна продаја непокретности Новице Милунова Радоњића из Подгорице, извршиће се 7. новембра т. г.

Виђи оглас у „Гласу Црногорца“ од 14. маја т. г., број 21.

Број 724 ех 1911—384—1909.

Подгорица, 21. јула 1911.

— Капетански Суд —

Р. 42, бр. 649, 1,1

кап. Бл. Вујовић.

Приватни огласи

ОБЈАВА

Мој хотел у Никшићу на угледној пијаци издајем под закуп. За услове упитати.

Никшић, јула 1911.

П. п. број 646, 1,6

Миле Макриде.

ПРОДАЈЕМ све моје имање на Цеклин. Купци нека се обрете за погодбу потписатом.

Цеклин.

Р. 17, број 636, 2,3

Јован С. Ђурашковић.

CANADIAN PACIFIC RAILWAY COMPANY

Најближа пруга из Антверпена и Ливерпола за St. John, Quebec, Montreal (Канаду.)

За предплаћивања, разне обавјести и упуте, обратити се на овлаштеног заступника —

P. CHRISTOFIDIS

Р. 34, број 524, 7,7

ОБЈАВА

Одбор основне школе у Жупи Никшићској намјерана подићи нову школску зграду на мјесту „Макљену“, код колског пута.

Школска зграда биће са четири учионице и четири учитељска стана.

Лицитација ће се вршити 15. августа т. г., у канцеларији капетанског суда у Жупи Никшићској. Завршиће се у 6 сати послје подне.

Подузимач ће бити дужан дати два јемца и четрдесет (40%) од излицитиране суме у готову или непокретностима.

Ближи услови могу се видјети сваког радног дана у канцеларији капетанског суда.

Позивају се подузимачи да одређеног дана дођу на лицитацију.

Број 60. Са сједнице шк. одбора од 8. априла 1911. г., Жупа Никшићска. Р. 100, бр. 629, 2,3

ОБЈАВА

Упис ученица за I. и II. разред овдашње Женске Радничке Школе, вршиће се у Радничкој Школи од 1. до 10. августа ове године.

Подгорица, 20. јула 1911.

Управа

Р. 32, бр. 638, 2,2

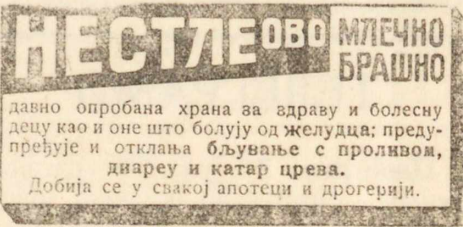
Женске Радничке Школе.

ЦРНОГОРСКИ ТРГОВЦИ

тражите само прави

П. п. број 423, 9,52

П. п. број 1248, 19,20

Прва Никшићска Штедионица у Никшићу

СТАЊЕ НА ДАН 30. ЈУНА 1911.

АКТИВА		ПАСИВА	
Акционари III. кола	34.244 64	Главница I. и II. коло	300000
Благајна	5.294 90	" III. коло	200000
Потраживања код банака	176.213 47	Резервни фонд I. и II. коло	104501 89
Мјенице	1.467.030 70	" III. коло	7.381 72
Наплате	9.085 11	Дуговања банама	111.883 61
Хартје од вриједности	18.530 —	Улози на штедњу	239.478 64
Дужници	252.117 50	Повјериоци: по текућим рачунима	545.001 66
Вриједности резерв. фонда	42.796 34	по приврем. рачунима	108232 06
Оставе	634.731 70	Неисплаћена дивиденда	4.525 52
Делоновани анценти	30.000 —	Неисплаћена добит акционарима III. кола	464 20
Намјештај и прибор	3.000 —	Ресконт	26.297 27
	48.818 02	Прате	378.140 —
РАСХОДИ		Остављачи остава	3.622 87
		Анценти у депозу	634.731 70
Перпера			30.000 —
		ПРИХОДИ	
		Перпера	
			139.484 85
	2.721.862 38		2.721.862 38

П. п. број 600, 1,1

АСИКУРАЦИОНИ ЂЕНЕРАЛИ

(ASSICURAZIONI GENERALI)

У ТРСТУ

ДРУШТВО ОСНОВАНО 1831. ГОД.

ГАРАНТНИ ФОНД

КР. 366.829.741 68,

Обезбјеђени капитал на живот до краја 1909. износио је:

КР. 1.034 МИЛИЈОНА

Црногорска Банка на Цетињу је главно заступништво за Краљевину Црну Гору.

те се за осигурање може свако обратити било њој, било њеним филијалама и заступништвима у унутрашњости, било пак банчином подзаступништву за Никшић и околину: Никшић. Тргов. Акц. Друштву.

Друштво прима обезбјеђења живота уз најповољније услове и са свим умјереним премијама.

П. п. Бр. III 6, 10,12

Assicurazioni Generali — Трст.

800 ОСАМ СТОТИНА ДОЛАРА 800

„СРПСКО-ЦРНОГОРСКИ САВЕЗ“

у СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА СЈЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ

са сједиштем у ЧИКАГУ—ИЛИНОИСУ.

Даје нашљедницима свога умрлога члана

За потпуну осакатнину плаћа	4000	перпера
За изгубљено пола стопе од обавије ноге	4000	"
За изгубљене прсте од обавије руке	4000	"
За изгубљену једну руку (или пак све прсте њене)	3000	"
За изгубљено пола стопе од једне ноге	2000	"
За изгубљено око	2000	"
За умрлог законитог брачног друга — члан-ица прима помоћ	1500	"
За прст палац од руке	750	"
За сваки остали поједини прст	500	"

Српско-Црногорски Савез прима под своје окриље сваког брата Србина и сестру Српкињу, без разлике вјере, с обзиром, на извјесне захтјеве, које сваки онај који жели постати чланом овога Савеза мора испунити.

Препоручује се свој браћи, која долазе овамо, да ступају у Српско-Црногорски Савез, гдје ће наћи братску помоћ у свакој нужди и невољи. Познато је свакоме у домовини нашој, колико је сиротињских суза овај наш Српско-Црногорски Савез отро?

Српско-Црногорски Савез има своје одјеле по свима већим мјестима Америке. те сваки онај, који је члан његов, не може пострадавати од разних шарлатана, са којима ова земља обилује.

Обратите се из домовине за све потребито, Српско-Црногорски Савез радо ће Вам бити на услузи.

Адреса Главне Управе Српско-Црногорски Савез у Сједињеним Државама Америке:

Енглески: Servian Montenegrin Alliance of United States of America
134. E. Van. Buren str.

Chicago III. U. S. of America.

П. п. бр. 834, 11,18